

ОТОКАР ХЛУП — ЧЕЛОВЕК И УЧЕНЫЙ

Д-р Яр. Крофта, декан Педагогического института, Пльзень

С чувством живейшей радости я поздравляю академика Хлупа со днём его восьмидесятилетия. Наш юбиляр — один из наших наиболее деятельных педагогов, а потому этот почтенный юбилей доставляет как мне, так и всей нашей школе повод высказать дорожному академику всю нашу признательность за его труды на благо просвещения, за его заботы о наших учителях и об учащейся молодёжи.

Научная деятельность Хлупа выразилась в его специальных трудах по общей педагогике, по теории дидактики и по истории педагогики. Творчество Хлупа поражает, как широким кругом интересов и основательностью в изучении всех областей научной педагогики, так и проницательностью суждений, великолепной эрудицией в специальной отечественной и иностранной литературе, продуманностью и глубиной своей концепции.

Нельзя не видеть особенной заслуги Хлупа в том, что он, при оценке различных модных направлений и течений европейской педагогической мысли, не впадал в доктринерство и не давал себя увлечь пропагандой чужих идей; Хлуп был всегда трезв и самостоятелен в своих суждениях и умел видеть недостатки чужих теорий.

Здравыми и прогрессивными были взгляды Отокара Хлупа и по вопросу о высшем образовании для учителей. С фантастическими стремлениями свести высшее образование учителей к одной только педагогике он никогда не соглашался.

План высшего образования для учителей, предложенный Хлупом, был совершенно ясным: педагогическая теория в нем сочеталась с нуждами учительской практики. Ведь учитель общеобразовательной школы преподаёт не педагогику, но те или другие предметы учебной программы школы. Учитель нуждается поэтому, наряду с педагогикой, в основательной специальной подготовке по тем научным дисциплинам, которые он будет преподавать в школе.

AKADEMIK OTOKAR CHLUP A KNIHOVNY

Dr P. HYKEŠ, ředitel Státní pedagogické knihovny Komenského, Praha

Mezi prvními, kdo u nás dospěli k přesvědčení, že knihovník je spoluvychovatelem nového člověka, je akademik Otokar Chlup. Jeho kladný poměr ke knihovnické práci se datuje již od jeho studentských let.

Jako pedagogický vědec se zajímal především o knihovny této specialisace. Prof. Chlup je spoluzakladatelem dnešní ústřední Státní pedagogické knihovny Komenského v Praze, jejíž počátek spadá do samé doby poprvératové. V roce 1919 vznikla totiž Pedagogická knihovna Komenského jako součást Československého státního ústavu Komenského v Praze.

Od té doby sledoval prof. dr Chlup tuto knihovnu a její rozvoj, radil jí a patří až dodnes k jejím nejpilnějším čtenářům. Je zcela přirozené, že i v současné době zůstává akademik Chlup předním rádcem Státní pedagogické knihovny Komenského a je předsedou jejího poradního sboru.

Otokar Chlup vždycky zdůrazňoval potřebu pedagogického vzdělání pro knihovníky i nutnost znalosti základů knihovnictví pro učitelstvo. Mnohokrát hovořil o důležitosti knihovnické práce a o knihovnách jako střediscích ideové a odborné výchovy.

Všimá si, jak knihovny rozvíjejí výsledky výchovy a vzdělávací práce školy a jak pomáhají při výchově budovatelů socialismu prohlubováním jejich vý-

robního, kulturního a politického rozhledu i jejich speciálně odborného vzdělání.

Akademik Chlup ztělesňuje velký státní, politický a kulturně výchovný význam knihovnické činnosti. V poslední době se zabývá návrhem, aby se se základy knihovnické práce seznamovala i mládež v nejvyšších ročnících škol III. stupně, v prvních ročnících vysokých škol a aby se o základech knihovnictví jako metodě vědecké práce přednášelo i aspirantům a asistentům na vysokých školách.

Katedra vysokoškolské pedagogiky, v jejímž čele je akademik Otokar Chlup, vypracovala osnovy pedagogiky pro posluchače knihovnictví na filologické fakultě ve III. a IV. ročníku i pro dálkové studium.

V dějinách pedagogiky se posluchači seznamují s historicko-materialistickým pojetím dějin vzdělanosti a výchovy z hlediska zápasů o osvětu širokých mas, se zvláštním zřetelem k výchovným úkolům lidově demokratických knihoven.

V obecné pedagogice se probírají výchovné úkoly knihovníka v socialistické společnosti, základy teorie výchovy v oblasti knihovnické práce, spolupráce knihoven s ostatními výchovnými institucemi a práce knihovníka-vychovatele se čtenářem.

O důležitosti pedagogického vzdělání knihovníků svědčí okolnost, že z popudu akademika Chlupa byl uspořádán na podzim roku 1954 na Dobříši tří denní pedagogický seminář pro vedoucí knihovníky vědeckých knihoven.

Úvodní přednášku pronesl akademik Chlup na thema »Kniha — pomocník vědeckého pracovníka«. V této přednášce ukázal, co znamená krásná literatura pro vědeckou práci, jak velcí myslitelé a pedagogičtí vědci často užívají básnické formy k propagaci pedagogických myšlenek, jak významní světoví spisovatelé od nejstarší doby až k současnosti vkládají do svých uměleckých děl myšlenky pedagogické a co znamenala a znamená beletrie pro naše přední i světové vědce a státníky. Přednáška akademika Chlupa byla vřelou zpovědí, jaký význam pro něho a pro jeho vědeckou práci měla a dodnes má krásná literatura.

S Chlupovým jménem je spojeno hodnocení výchovné práce knihovníků, organizace jejich pedagogického školení a jeho naplň. Knihovníci nikdy nepochybně, že přední pedagogický vědec hodnotí jejich činnost jako významný podíl odpovědnosti za péči o vzdělání a sebevzdělání nových kádrů uvědomělých budovatelů socialismu v nejširším rozsahu.

Knihovny jsou podle slov akademika Chlupa jedním z důležitých nástrojů výchovy socialistického člověka. To je zavazuje.

Sdělení o sborníku k osmdesátinám akademika Otokara Chlupa. Ve Státním pedagogickém nakladatelství vyjde téměř současně s tímto číslem našeho časopisu sborník »Otokar Chlup« s mnoha statěmi, věnovaný akademikovi Otokaru Chlupovi k jeho osmdesátým narozeninám